

Moed Katan Deuxième chapitre

[דף יא עמוד ב] /משנה/. מי שהפך את זיתיו, ואירעו אבל או אונס, או שהטעוהו פועלים - טוען קורה ראשונה, ומניחה לאחר המועד, דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: זולף וגומר וגף כדרכו.

גמרא. פתח באבל וסיים במועד! אמר רב שישא בריה דרב אידי: זאת אומרת דברים המותרין במועד - אסורים בימי אבלו. רב אשי אמר: לא מיבעיא קאמר: לא מיבעיא בימי אבלו דמדרבנן הוא, ושרי, אלא אפילו במועד, דאיסור מלאכה מדאורייתא, במקום פסידא - שרו רבנן. - תניא כוותיה דרב שישא בריה דרב אידי: אלו דברים העושין לאבל בימי אבלו: זיתיו הפוכין - טוענין לו, וכדו לגוף, ופשתנו להעלות מן המשרה. וצמרו להעלות מן היורה, ומרביצים שדהו משתגיע עונת המים שלו. רבי יהודה אומר: אף זורעין לו שדה ניר, ושדה העומדת לפשתן. אמרו לו: אם לא תזרע בבכיר - תזרע באפל, אם לא תזרע פשתן - תזרע ממין אחר. רבן שמעון בן גמליאל אומר: זיתיו הפוכין ואין שם אומן אלא הוא, כדו לגוף ואין שם אומן אלא הוא, פשתנו להעלות מן המשרה, וצמרו להעלות מן היורה ואין שם אומן אלא הוא - הרי זה יעשה בצינעא. יתר על כן אמר רבן שמעון בן גמליאל: אם היה אומן לרבים, וספר ובלן לרבים, והגיע עת הרגל ואין שם אומן אלא הוא - הרי זה יעשה. האריסין והחכירין והקבלנין - הרי אלו יעשו אחרים בשבילן. החמרין הגמלין והספנין - הרי אלו לא יעשו. ואם היו מוחכרין או מושכרין אצל אחרים - הרי אלו יעשו. שכיר יום, אפילו בעיר אחרת - לא יעשה. היתה מלאכת אחרים בידו, אף על פי שבקיבולת - לא יעשה. אף על פי שבקיבולת, ולא מיבעיא שאינה קיבולת? אדרבה, קיבולת כדידיה דמי! אלא, אימא: בין קיבולת בין שאינה קיבולת לא יעשה. היתה מלאכתו ביד אחרים, בביתו - לא יעשו, בבית אחר - יעשו. מריון בריה דרבין ומר בריה דרב אחא בריה דרבא הוה להו ההוא גמלא דתורא בהדי הדדי, איתרעא ביה מילתא במר בריה דרב אחא בריה דרבא, ופסקיה לגמליה. אמר רב אשי: גברא רבה כמר בריה דרב אחא עביד הכי? נהי דלפסידא דידיה לא חייש, אדאחרים לא חייש? והא תניא: אם היו מושכרין או מוחכרין אצל אחרים - הרי אלו יעשו! - הוא סבר: אדם חשוב שאני.

[דף יב עמוד א] אמר שמואל: מקבלי קיבולת, בתוך התחום אסור, חוץ לתחום - מותר. אמר רב פפא: ואפילו חוץ לתחום לא אמרן אלא דליכא מתא דמקרבא להתם, אבל איכא מתא דמקרבא להתם - אסור. אמר רב משרשיא: וכי ליכא מתא דמקרבא להתם נמי, לא אמרן אלא בשבתות ובימים טובים, דלא שכיחי אינשי דאזלי להתם. אבל בחולו של מועד, דשכיחי אינשי דאזלי ואתו להתם - אסור. מר זוטרא בריה דרב נחמן בנו ליה אפדנא מקבלי קיבולת חוץ לתחום. איקלע רב ספרא ורב הונא בר חיננא, ולא עלו לגביה. ואיכא דאמרי: הוא נמי לא על בגווייה. - והאמר שמואל: מקבלי קיבולת, בתוך התחום - אסור, חוץ לתחום - מותר! - אדם חשוב שאני. ואיכא דאמרי: סיועי סיועי בתיבנא בהדייהו, רב חמא שרא להו לאבונגרי דבי ריש גלותא למיעבד להו עבידתא בחולא דמועדא. אמר: כיון דאגר לא קא שקלי - שרשוויי הוא דקא משרשו ליה. ולית לן בה. תנו רבנן: מקבלין קיבולת במועד לעשותה לאחר המועד, ובמועד - אסור. כללו של דבר: כל שהוא עושה - אומר לנכרי ועושה, וכל שאינו עושה - אינו אומר לנכרי ועושה. תניא אידך: מקבלין קיבולת במועד לעשותה לאחר המועד, ובלבד שלא ימדוד ושלא ישקול ושלא ימנה כדרך שהוא עושה בחול. תנו רבנן: אין מרביעין בהמה בחולו של מועד, כיוצא בו אין מרביעין בבכור, ולא בפסולי המוקדשין. תניא אידך: אין מרביעין בהמה בחולו של מועד, רבי יהודה אומר: חמורה שתבעה - מרביעין עליה זכר בשביל שלא תצטנן, ושאר כל הבהמות מכניסין אותן לבקרות. תנו רבנן: אין מדיירין לא בשבתות, ולא בימים טובים. ולא בחולו של מועד. ואם באו מאליהן - מותר. ואין מסייעין אותן, ואין מוסרין להם שומר לנער את צאנם. היה שכיר שבת, שכיר חדש, שכיר שנה, שכיר שבוע - מסייעין אותן, ומוסרין להם שומר לנער את צאנם. רבי אומר: בשבת - בטובה, ביום טוב - במזונות, במועד - בשכר. אמר רב יוסף: הלכתא כרבי.

משנה. וכן מי שהיה יינו בתוך הבור ואירעו אבל או אונס, או שהטעוהו - זולף וגומר וגף כדרכו, דברי רבי יוסי. רבי יהודה אומר: עושה לו לימודים בשביל שלא יחמיץ.

גמרא. וצריכא, דאי אשמעינן קמייתא - בההיא קאמר רבי יוסי, משום דמישחא נפיש פסידיה. אבל חמרא דלא נפיש פסידיה - אימא מודי ליה לרבי יהודה. ואי אשמעינן בתרייתא - בההיא קאמר רבי יהודה, אבל בהך אימא - מודה לרבי יוסי, צריכא. אמר רב יצחק בר אבא: מאן תנא שינוי במועד בדבר האבד - דלא כרבי יוסי. אמר רב יוסף: הלכה כרבי יוסי. בעו מיניה מרב נחמן בר יצחק: מהו למישע חביתא דשיכרא בחולא דמועדא? אמר להו: סיני אמר: הלכה כרבי יוסי. - אימור דאמר רבי יוסי בחמרא, בשיכרא מי אמר? - חמרא טעמא מאי - משום דנפיש פסידיה, שיכרא נמי אית בה פסידא. דאמר אביי, אמרה לי אם: בר שית סאוי ושייע - מבר תמני ולא שייע.

אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: הלכות מועד כהלכות כותים בהלכה. למאי הלכתא? - אמר רב דניאל בר קטינא (אמר רב): לומר שהן עקורות, ואין למידות זו מזו. דאמר שמואל: זופתין כוזתא, ואין זופתין חביתא. רב דימי מנהרדעא אמר: זופתין חביתא ואין זופתין כוזתא. מר חייש לפסידא, ומר חייש לטירחא. אמר אביי: נקטינן, הלכות מועד כהלכות שבת; [דף יב עמוד ב] יש מהן פטור אבל אסור, ויש מהן מותר לכתחלה.

רב הונא חצדו ליה חצדא במועדא. איתיביה רבה בר רב הונא לרב הונא: טוחנין קמח במועד לצורך המועד, ושלא לצורך המועד - אסור. דבר שאבוד במועד - מותר לעשותו במועד, דבר שאינו אבוד במועד - אסור. במה דברים אמורים - בתלושין מן הקרקע, אבל מחובר לקרקע - אפילו כולו אבוד אסור. ואם אין לו מה יאכל - קוצר, ומעמר, ודש, וזורה, ובורר, וטוחן, ובלבד שלא ידוש בפרות. - אמר ליה: יחידאה היא, ולא סבירא לן כוותיה. דתניא, כלל אמר רבן שמעון בן גמליאל משום רבי יוסי: דבר התלוש מן הקרקע, אפילו מקצתו אבוד - מותר. והמחובר לקרקע - אפילו כולו אבוד אסור. - ואי רבי יוסי - ידוש נמי בפרות, הא אמר רב יצחק בר אבא: מאן תנא שינוי במועד בדבר האבד - דלא כרבי יוסי! - אמר לך: הכא נמי, כיון דכל יומא לאו בפרות דיישי - האידנא נמי לאו שינוי הוא. תנו רבנן: טוחנין במועד לצורך המועד, ושלא לצורך המועד - אסור. ואם טחן והותיר - הרי זה מותר. קוצצין עצים במועד לצורך המועד, ושלא לצורך המועד - אסור, ואם קצץ והותיר - הרי זה מותר. מטילין שכר במועד לצורך המועד, ושלא לצורך המועד - אסור, ואם

הטיל והותיר - הרי זה מותר. ובלבד שלא יערים. ורמינהו: מטילין שכר במועד לצורך המועד, ושלא לצורך המועד - אסור. אחד שכר תמרים, ואחד שכר שעורים. ואף על פי שיש לו ישן - מערים ושותה מן החדש! - תנאי היא; דתניא: אין מערימין בכך, רבי יוסי בר יהודה אומר: מערימין.

רב חצדו ליה חצדא בחולא דמועדא, שמע שמואל איקפד. לימא שמואל כיחידאה סבירא ליה? - לא, חצדא דחיטי הוה, דלא הוה פסיד. ורב מאי טעמא עביד הכי? - אין לו מה יאכל הוה. - ושמואל - לא סיימוה קמיה. אי נמי: אדם חשוב שאני. רבי יהודה נשיאה נפק בחומרתא דמדושא, ואשתי מיא דאחים קפילא ארמאה. שמע רבי אמי איקפד. אמר רב יוסף: מאי טעמא איקפד? אי משום חומרתא דמדושא - הא תניא: השירין הנזמים והטבעות - הרי הן ככל הכלים הניטלין בחצר. אי משום דאישתי מיא דאחים קפילא ארמאה - הא אמר שמואל בר יצחק אמר רב: כל שנאכל כמות שהוא חי - אין בו משום בישולי נכרים! - אדם חשוב שאני. אמר רב חננאל אמר רב: קוצץ אדם דקל במועד, אף על פי שאינו צריך אלא לנסורת שלו. לייט עלה אביי. רב אשי הוה ליה אבא בשלנייא, אזל למיקציייה בחולא דמועדא. אמר ליה רב שילא משלנייא לרב אשי: מאי דעתך - דקאמר רב חננאל אמר רב: קוצץ אדם דקל במועד אף על פי שאינו צריך אלא לנסורת שלו, הא לייט עלה אביי! - אמר ליה: לא שמיע לי, כלומר: לא סבירא לי. אישתמיט נרגא, בעי למיפסקיה לשקיה. שבקיה, והדר אתא. רב יהודה שרא למיעקר כיתנא, ולמיקטל כשותא, ולמיעקר שומשמי. אמר ליה אביי לרב יוסף: בשלמא כיתנא - חזי לחפיפה, כשותא - חזי לשיכרא, אלא שומשמי למאי חזי? - חזי לנזיי דאית בהו. רבי ינאי הוה ליה ההוא פרדיסא דמטא זמניה בחולא דמועדא, קטפיה. לשנה שהיוה כולי עלמא לפרדיסייהו לחולא דמועדא. אפקריה רבי ינאי לפרדיסיה ההוא שתא.

משנה. מכניס אדם פירותיו מפני הגנבים, ושולה פשתנו מן המשרה בשביל שלא תאבד, ובלבד שלא יכוין את מלאכתו במועד. וכולן, אם כווננו מלאכתן במועד - יאבדו.

גמרא. תנא: ובלבד שיכניסם בצנעא לתוך ביתו. רב יוסף הוה ליה כשורי, עיילינהו ביממא. אמר ליה אביי, והתניא: ובלבד שיכניסם בצנעא בתוך ביתו! אמר ליה: צנעא דהני - יממא הוא, כיון דבליליא בעו גברא יתירי, ובעו מדוכרי דנורא - אוושא מילתא. ושולה פשתנו מן המשרה כו' בעי מיניה רבי ירמיה מרבי זירא: כוון מלאכתו במועד ומת, מהו שיקנסו בניו אחריו? אם תימצי לומר. [דף יג עמוד א] צרם אזן בכור קנסו בנו אחריו - משום דאיסורא דאורייתא. ואם תמצי לומר: מכר עבדו לנכרי ומת קנסו בנו אחריו - משום דכל יומא מפקע ליה ממצות, הכא מאי? גברא קניס רבנן - והא ליתיה, או דלמא: ממונא קניס רבנן, והא איתיה! - אמר ליה: תניתוה, שדה שנתקווצה בשביעית - תזרע למוצאי שביעית, נטייבה או נדיירה - לא תזרע למוצאי שביעית. ואמר רבי יוסי בר חנינא: נקטינן, הטיבה ומת - בנו זורעה. אלמא: לדידיה - קנסו רבנן, לבריה - לא קנסו רבנן. הכא נמי: לדידיה - קנסו רבנן, לבריה - לא קנסו רבנן. אמר אביי: נקטינן, טימא טהרותיו ומת - לא קנסו בנו אחריו. מאי טעמא - היזק שאינו ניכר לא שמיה היזק. לדידיה - קנסו רבנן, לבריה - לא קנסו רבנן.

משנה. אין לוקחין בתים, עבדים ובהמה אלא לצורך המועד, או לצורך המוכר שאין לו מה יאכל.

גמרא. בעא מיניה רבא מרב נחמן: שכר פעולה שאין לו מה יאכל מהו? - אמר ליה: תנינא, או לצורך המוכר שאין לו מה יאכל. לאתווי מאי - לאו לאתווי שכר פעולה? - אמר ליה: לא, פרושי קא מפרש. איתיביה אביי: אין כותבין שטרי חוב במועד, ואם אינו מאמינו או שאין לו מה יאכל - הרי זה יכתוב. שאין לו מה יאכל לאתווי מאי - לאו לאתווי שכר פעולה? שמע מינה. מותיב רב ששת: וחכמים אומרים: שלש אומניות עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות: החייטין, והספרין, והכובסין. החייטין - שכן הדיוט תופר כדרכו בחולו של מועד, הספרין והכובסין - שכן הבאין ממדינת הים והיוצא מבית האסורין מותרין לספר ולכבס בחולו של מועד. ואי סלקא דעתך שכר פעולה שאין לו מה יאכל שרי - כל מלאכות נמי לישתרו, דהא איכא שכר פעולה שאין לו מה יאכל! - מתקיף לה רב פפא: אלא מעתה, בנין לישתרי, שכן כותל הגוהה לרשות הרבים - סותר ובונה כדרכו מפני הסכנה! מתקיף

לה רבינא: אלא מעתה, לבלר לישתרי, שכן כותבין קידושי נשים גיטין ושוברין! אלא אמר רב אשי: מועד ארבעה עשר קא רמית? מועד - משום טירחא הוא, ובמקום פסידא - שרו רבנן. ארבעה עשר - משום צורך יום טוב הוא, מידי דצורך יום טוב - שרו רבנן, מידי דלאו צורך יום טוב - לא שרו רבנן.

משנה. אין מפנין מבית לבית, אבל מפנה הוא לחצרו. אין מביאין כלים מבית האומן, אם חושש להם - מפנן לחצר אחרת.

גמרא. והאמרת רישא אין מפנין כלל! - אמר אביי: סיפא אתאן לבית שבחצר. ואין מביאין כלים מבית האומן. אמר רב פפא: בדיק לן רבא: תנן, אין מביאין כלים מבית האומן. ורמינהו: מוליכין ומביאין כלים מבית האומן ואף על פי שאינן לצורך המועד! ושנינן ליה: כאן - בארבעה עשר, כאן - בחולו של מועד. איבעית אימא: הא והא בחולו של מועד; כאן - במאמינו, כאן - בשאינו מאמינו. [דף יג עמוד ב] והתניא: מביאין כלים מבית האומן כגון כד מבית הכדר, וכוס מבית הזגג, אבל לא צמר מבית הצבע, ולא כלים מבית האומן. ואם אין לו מה יאכל - נותן לו שכרו, ומניחו אצלו. ואם אינו מאמינו - מניחו בבית הסמוך לו, ואם חושש להם שמא יגנבו - (מפנן לחצר אחרת, ואם אינו מאמינו) מביאן בצנעה בתוך ביתו. - תרצת מביאין, מוליכין - קשיא! דקתני: אין מביאין, וכל שכן שאין מוליכין! אלא: מחוורתא כדשניין מעיקרא.

משנה. מחפין את הקציעות בקש, רבי יהודה אומר: אף מעבין. מוכרי פירות, כסות וכלים - מוכרים בצנעה לצורך המועד. הציידין והדשושות והגרוסות - עושין בצנעה לצורך המועד. רבי יוסי אומר: הם החמירו על עצמן.

גמרא. פליגי בה רבי חייא בר אבא ורבי אסי, ותרוייהו משמיה דחזקיה ורבי יוחנן. חד אמר: מחפין - אקלושי, מעבין - אסמוכי. וחד אמר: מחפין - בין אקלושי בין אסמוכי, מעבין - עושה אותו כמין כרי. תניא נמי הכי: מעבין - עושה אותו כמין כרי, דברי רבי יהודה.

מוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה וכו'. איבעיא להו: הן החמירו על עצמן - דלא הוו עבדי כלל, או דלמא: דהוו עבדי בצנעה? תא שמע: מוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה לצורך המועד, רבי יוסי אומר: תגרי טבריא הן החמירו על עצמן שלא יהו מוכרין כל עיקר. צדי חיות ועופות ודגים צדין בצנעה לצורך המועד, רבי יוסי אומר: צדי עכו הן החמירו על עצמן שלא יהו צדין כל עיקר. דשושי חילקא טרגיס וטיסני דוששין בצנעה לצורך המועד, רבי יוסי אומר: דשושי ציפורי הן החמירו על עצמן שלא יהו דוששין כל עיקר. אמר אביי: חילקא - חדא לתרתי, טרגיס - חדא לתלת, טיסני - חדא לארבעה. כי אתא רב דימי אמר: כונתא. מיתיבי: חילקא טרגיס וטיסני - טמאין בכל מקום. בשלמא למאן דאמר חדא לתרתי לתלת ולארבעה - משום הכי טמאין בכל מקום, דאתכשור, אלא למאן דאמר כונתא - אמאי טמאין בכל מקום? הא לא איתכשור! - כגון דמיקלפן, דאי לאו דשרא להו במיא - לא הוה מיקלפא. ואמאי קרי ליה חילקא - דשקל חלקיהו. מיתיבי: הנודר מן הדגן אסור אף בפול המצרי יבש, ומותר בלח, ומותר באורז, בחילקא וטרגיס וטיסני. בשלמא למאן דאמר חדא לתרתי חדא לתלת וחדא לארבעה - שפיר, דנפקו להו מתורת דגן. אלא למאן דאמר כונתא - דגן מעליא הוא! קשיא.

רב הונא שרא להו להנהו כרופייתא למיזל לזבוני כי אורחייהו בשוקא. איתיביה רב כהנא: חנות פתוחה לסטיו - פותח ונועל כדרכו, פתוחה לרשות הרבים - פותח אחת ונועל אחת, וערב יום טוב האחרון של חג - מוציא, ומעטר את שוקי העיר בפירות בשביל כבוד יום טוב האחרון. מפני כבוד יום טוב האחרון - אין, שלא מפני כבוד יום טוב - לא! - לא קשיא: הא - בפירי, הא - בתבלין. הדרן עלך מי שהפך.